

2022–2023

UTTALELSER

Org.nr: 918 982 728
Postboks 7100 St Olavs Plass,
0130 Oslo

UTTALLELSER 2022/2023

Vedtatt av Changemakers Årssamling 03.04.2022

1 Innhold

- 2 1 Borgerkrigen i Jemen
- 3 2 Norge må anerkjenne Palestina og støtte Boycott, Divestment & Sanctions (BDS) av Israel
- 4 3 Stopp okkupasjonen av Vest-Sahara
- 5 4 Stopp sjødeponi i Førdefjorden

6 Uttalelser

7 1. Borgerkrigen i Jemen

8 Høsten 2014 gjorde Houthi-bevegelsen statskupp i Jemen, noe som utløste borgerkrigen som
9 er omtalt som verdens største humanitære krise. Siden 2015 begynte Saudi-Arabia, de Forente
10 Arabiske Emirater, Sudan, Senegal, Qatar og Marokko å bombe Houthiene på bakgrunn av en
11 invitasjon fra den legitime regjeringa om å slå ned kuppmakerne. Siden da har vi sett stadige
12 brudd på humanitærretten og menneskerettighetene fra koalisjonens side. Flere av angrepene
13 er rettet mot sivilbefolkning, og siden 2015 er over 160 sykehus og klinikker bombet, noe som er
14 tydelige brudd på humanitærretten. Siden konfliktens start har rundt 233 000 mennesker mistet
15 livet, enten som et direkte resultat av krigen eller indirekte av blant annet sykdom knyttet til de
16 harde levekårene som følge av krigen. Om lag 22,2 millioner av landets 29,3 mill. innbyggere har
17 behov for humanitær hjelp, hvorav for 11,3 mill. er dette behovet akutt, ifølge FN. I begynnelsen
18 av 2020 ble det rapportert at over 3,6 millioner er internt fordrevet.

19 FN har i en rapport fortalt at de krigende partene bedriver krigsforbrytelser og krenker de mest
20 grunnleggende menneskerettighetene. FN benyttet også muligheten til å be det internasjonale
21 samfunnet om å stoppe salget av krigsmateriell som kan bli brukt i konflikten. Samtidig som

22 konflikten utviklet seg økte norsk eksport av krigsmateriell ytterligere, og mellom 2015 og 2018
23 ble våpen, militært utstyr og flerbruksvarer solgt for over 800 millioner til den Saudi ledede
24 koalisjonen. Utenriksdepartementet vedtok høsten 2018 å stoppe utstedelser av nye lisenser til
25 Saudi- Arabia, et steg i riktig retning. Som følge av dette ble verken A- eller B-materiell solgt til
26 Saudi-Arabia i 2019. Likevel er det ikke foretatt større endringer i regelverket som tillater at land
27 som er med i verdens verste humanitære krise kan skaffe krigsmateriell fra Norge.
28 I 2021 er krigen i Jemen fortsatt like ille, og sultkatastrofen som følger blir stadig intensifisert. I
29 februar i år iverksatte houthiene en militær offensiv mot den regjeringskontrollerte byen Marib,
30 en oljerik by sentralt i landet. Kampen om denne byen antas å prege konfliktbildet i 2021.

31 **Changemaker mener at:**

- 32 • Norge, som en stat som verdsetter menneskerettighetene høyt, må stoppe all eksport av
33 krigsmateriell til landene som deltar i borgerkrigen i Jemen, inkludert allerede utstedte
34 lisenser.
- 35 • Norge må være en aktiv pådriver internasjonalt for at andre land skal stanse eksporten til
36 disse landene.

37 **2. Norge må anerkjenne Palestina og støtte Boycott, Divestment & Sanctions (BDS) av Israel**

38 Norge må anerkjenne Palestina og støtte Boycott, Divestment & Sanctions (BDS) av Israel.
39 Israels okkupasjon av Vestbredden, Gaza og de syriske Golanhøydene og utvidelsen av de
40 ulovelige bosettingene på Vestbredden fortsetter, samtidig som israelsk kolonisering av Øst-
41 Jerusalem foregår for fullt. Forholdene for flere palestinere er uutholdelige, og om lag 5,2
42 millioner palestinere lever under den israelske okkupasjonen uten tilgang til fundamentale
43 menneskerettigheter. Fattigdom, diskriminering, arbeidsledighet og matmangel er sentrale
44 utfordringer på Gaza og store deler av befolkningen er avhengig av internasjonal bistand.
45 Den systematiske undertrykkelsen og overgrepene på palestinerne er alvorlige brudd på
46 menneskerettigheter og folkeretten. Israelsk tilbaketrekning og slutt på okkupasjonen er en

47 forutsetning for en rettferdig løsning.

48 Situasjonen i dag er preget av spenninger mellom Israel og Palestina, som gradvis øker etter at
49 flere araberstater har inngått avtaler om normalisering og fred med Israel, uten å ta opp eller
50 støtte Palestinernes sak. Dette gjør utsikten for en langvarig fred, og en selvstendig palestinsk
51 stat enda mer usikker. Samtidig er det en god nyhet at sjefsanklager i ICC, Fatou Bensouda,
52 ønsker å etterforske mulige krigsforbrytelser begått på vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem
53 og Gaza. Norge som tilhenger av folkeretten og den internasjonale straffedomstolen bør støtte
54 denne prosessen. Samtidig må Norge uavhengig av dette, ta et aktivt standpunkt for den
55 Palestinske befolkningen, bl.a. ved å anerkjenne Palestina og støtte Boycott, Divestment &
56 sanctions (BDS) av Israel.

57 Det palestinske initiativet Boycott, Divestment & sanctions (BDS) av Israel er en kampanje for
58 frihet, rettferdighet og like rettigheter for det palestinske folket. Dette er en global bevegelse
59 som jobber for å presse stater, selskaper og andre aktører til økonomisk, kulturelt BDS.
60 Dette for å presse Israel til å endre politikk og slutte okkupasjonen, samt den systematiske
61 undertrykkelsen av palestinerne. Changemaker støtter det palestinske oppropet for BDS og
62 oppfordrer det norske Kirkemøtet, LO, Stortinget og regjeringen til å gjøre det samme. Videre
63 må Norge anerkjenne staten Palestina, slik som 138 andre stater, inkludert Sverige, allerede har
64 gjort. Ved å anerkjenne Palestina kan det bidra til å utjevne maktbalansen, samt presse på for
65 nye rettferdige FN-forhandlinger om Israelsk tilbaketrekning og slutt på den folkerettsstridige
66 okkupasjonen. Som nært alliert med USA er det spesielt viktig at Norge tar et tydelig
67 standpunkt internasjonalt ved å støtte Palestina gjennom anerkjennelse.

68 **3. Stopp okkupasjonen av Vest-Sahara**

69 Vest-Sahara har status som FNs siste uløyste kolonispørsmål og blir ofte kalla Afrikas siste
70 koloni. Landet vart okkupert av Marokko før den spanske kolonimakta trakk seg ut tidleg i 1976.
71 Som følge av den marokkanske invasjonen flykta halvparten av befolkninga i Vest-Sahara til

72 flyktningleirar i Algerie. Der har dei no budd i over 40 år og er heilt avhengige av bistand frå
73 EU og FN. Denne situasjonen er uholdbar. Changemaker meiner at norske styresmakter bør
74 auke det internasjonale fokuset på Marokko sine overgrep og arbeide for å få ein slutt på den
75 ulovlege okkupasjonen. Etter våpenkvila i 1991 har FN-operasjonen Minurso hatt som mandat å
76 gjennomføre ei folkeavstemming som følge av ein signert avtale mellom Marokko og Polisario.
77 Ingen av forslaga FN har komme med har vorte aksepterte av Marokko. Samtidig støttar ikkje
78 USA og Frankrike saharawiarane sitt krav om sjølvråderett, og det blir lagt lite internasjonalt
79 press på Marokko. Å motarbeide ei folkeavstemming er i strid med folkeretten. Vest-Sahara er
80 medlem av den Afrikanske Union og er anerkjent av cirka 70 land. Gjennom ei internasjonal
81 anerkjenning får spørsmålet om Vest-Sahara auka status. Norsk næringsliv spelar ei aukande
82 rolle i konflikta ved at dei driv verksemd i det okkuperte området og utnyttar ressursar i Vest-
83 Sahara. UD frarår slik verksemd, men gjer lite for å hindre det. Derfor er det opp til grasrota å
84 rapportere kva norskeigde selskap gjer. Norske bedrifter er med på å legitimere okkupasjonen
85 ved å stele ressursar frå Vest Sahara og finansiere okkupasjonsmakta Marokko. I tillegg er det
86 norske Oljefondet investert i fleire selskap som har si verksemd i Vest-Sahara. Ressursutvinning
87 i ikkje-sjølvstyrte område er i strid med FN-pakten og FN's Havrettskonvensjon.

88 For å stanse okkupasjonen av Vest-Sahara meiner Changemaker at:

- 89 • Noreg må anerkjenne den saharawiske demokratiske republikken og arbeide for at andre
90 land også skal gjere det.
- 91 • Noreg må legge press på Marokko for å gjennomføre ei folkeavstemming om sjølvråderett for
92 Vest-Sahara slik FN har tilrådd sia 1991.
- 93 • Norske selskap umiddelbart må trekke seg ut av Vest-Sahara.
- 94 • Noreg må trekke sine oljefondsinvesteringer ut av selskap som har virksomhet i Vest- Sahara

95 **4. Stopp sjødeponi i Førdefjorden**

96 Norge må ta ansvar for å løse verdens klima- og miljøproblem. Det er derfor viktigere enn

97 noensinne å innta en lederrolle i internasjonalt miljøarbeid, og sende klare signaler på
98 naturvern og klimarettferdighet.

99 Gruveselskapet Nordic Mining planlegger å starte gruvedrift med dumping av enorme mengder
100 med gruveavfall i Førdefjorden. Selskapet skal drive et åpent dagbrudd for å utvinne rutil, et
101 mineral som brukes hovedsakelig som et pigment for å farge maling, lakk og tannkrem hvitt.
102 Livet i fjorden vil rammes hardt av det planlagte deponiet. Førdefjorden er en nasjonal
103 laksefjord, samt et viktig gyteområde for den truede kysttorsken. Det har gitt livsgrunnlag for
104 lokalbefolkningen i mange tusen år, og det er et viktig næringsområde for laksefiske, sjømat og
105 turisme. De store mengdene med finmalt stein, miljøgifter, mikroplast og kjemikalier som skal
106 dumpes i fjorden vil ramme både naturen og de tilknyttede næringene hardt.

107 Nasjonalt naturvern er veldig relevant fra et internasjonalt rettferdighetsperspektiv. FNs
108 klimapanel slår i sin nyeste rapport fast at klimatilpasning er viktigere enn noen gang. Men
109 det må gjøres riktig, og panelet advarer mot kortsiktige løsninger som kan gjøre verdens
110 fordeling av ressurser enda skjevere. Klimapanelet oppfordrer derfor til å 'spille på lag med
111 naturen'. Biologisk mangfold og økosystemenes velvære og dets tjenester er vår beste løsning til
112 langsiktig, bærekraftig klimatilpasning.

113 I tillegg er Norge bare ett av to land i verden som fortsatt tillater nye prosjekter med sjødeponi.
114 Dette svekker Norges troverdighet i internasjonalt miljøarbeid. Norge må ta på seg en lederrolle
115 innen naturvern og klimarettferdighet, ettersom løsningen på disse problemene er knyttet tett
116 sammen.

117 Vern av Førdefjorden er et bidrag til både nasjonal og internasjonal bærekraftig klimatilpasning,
118 og dermed også internasjonal miljø- og klimarettferdighet.

119 **Changemaker mener at:**

- 120 • Regjeringen må stoppe driftstillatelsen til Nordic Minings gruveprosjekt i Engebøfjellet ved
- 121 Førdefjorden.
- 122 • Sjødeponi må forbys i Norge.